І чужому научайтесь, й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250
(212) 227-5251

РІК LXXXI. Ч. 158. ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК ЧЕТВЕР, 5-го ВЕРЕСНЯ 1974 ЦЕНТІВ 20 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK THURSDAY, SEPTEMBER 5, 1974 No. 158. VOL. LXXXI.

В ЖОВТНІ ВІДБУДЕТЬСЯ ВОСЬМИЙ СОБОР УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В ЗСА

Бавнд Брук. — Митрополича канцелярія Української Православної Церкви в ЗСА інформує, що на підставі 7-ї статті Статуту УПЦ та постанови Церковної Ради Митрополії і на внесок Передсоборової Комісії, в днях 17, 18, 19 і 20-го жовтня 1974 р. відбуватиметься в Джонсон Ситі, Н. И., Восьмий Собор Української Православної Церкви в ЗСА. Повідомлення про скликання Собору підписав Митрополит УПЦ в ЗСА Владика Мстислав.

В Соборі братимуть участь єпископи, духовенство і миряни - делегати парафій і центральних православних установ та організацій. В програмі Соборових нарад передбачено: відкриття Собору Владикою Митрополитом Мстиславом, вшанування спочилих Архипастирів, Пастирів і побожних вірних основоположників Української Православної Церкви в ЗСА і Україні, звіти комісій — Передсоборової і Мандатної, обрання Президії Собору і комісій: резолюційно-редакційної, мандатної та фінансової, доповідь Митрополита про стан Української Православної Церкви в ЗСА та шляхи її розвитку в майбутньому, звіти — голови Консисторії, заступника голови Ради, директора Науково - Богословського Інституту, Кураторії пенсійного фонду духовенства, голови Об'єднання Сестрицтв УПЦ в ЗСА, голови Екзекутиви Української Православної Ліги, референтури навчання релігії і українознавства, директора Пастирсько - Богословських курсів, Комісії для організації духовної семінарії і звіт Контрольної Комісії. В програму включено також доповідь „Церква і молодь", вирішення справи єпископа для Південної Америки, звідомлення Соборової Статутової комісії, дискусію і обрання керівних органів Церкви.

Соборну Службу Божу, Передсоборовий Молебень і Панахиду за Архипастирів, Пастирів і Вірних УПЦ в ЗСА і Україні відправить Владика Митрополит в сослуженні Єпископів і духовенства 17-го жовтня о год. 8:30 ранку в церкві св. Івана Хрестителя в Джонсон Ситі, Н. И.

Під час цієї Служби Божої всі делегати і учасники Собору приступлять до свв. Сповіді й Причастя. В неділю, 20-го жовтня, відправлятиметься знову Служба Божа, а після неї Молебень подяки за відбутий Собор.

Дрогобичани відбудуть з'їзд, на якому дістануть збірник „Дрогобиччина — Земля Івана Франка"

Ню Йорк, (Н.Н.). — Перший з'їзд дрогобичан відбувся 9-го травня 1959 р. в Ню Йорку, в ньому взяли участь тільки учні й абсольвенти української гімназії ім. І. Франка, учениці й абсольвентки семінарії Сестер Василіянок та учительки й учителі обидвох шкіл. Чистий прибуток з цього з'їзду в сумі 300 долярів призначено на добродійні цілі, бо тоді ще не думали видавати регіональний збірник.

Перший з'їзд всіх дрогобичан відбувся у Філядельфії 5-7 вересня 1964 р. Там вибрано Головний Комітет Дрогобичан, який мав зайнятися справою видання регіонального збірника під опікунчими крилами Наукового Товариства ім. Шевченка. Почалася збірка матеріялів до збірника та фондів на його видання. Треба згадати, що Головний Комітет Дрогобичан увесь час очолював і очолює інж. В. Оседерчук, за винятком короткого часу, коли на чолі Комітету стояв Юрій Гаврилів із Філядельфії.

Другий і третій з'їзди дрогобичан відбувалися на Союзівці в роках 1968-1972. Цього року відбудеться вже четвертий з'їзд на оселі УРСоюзу „Верховина" в Глен Спей Ню Йорк, 14 і 15-го вересня. Довголітня праця колишніх мешканців Дрогобича і Дрогобиччини увінчалася успіхом. Збірник „Дрогобиччина-Земля Івана Франка" містить багатющий матеріял на 840 сторінках, прикрашених понад 200 фотографіями. На матеріял склалися статті 130-ох авторів. Поява цієї книги — це заслуга всіх цих дрогобичан, які прислали до неї матеріяли, і тих всіх, які по своїй змозі і по своїй щедрості склали пожертви на її друк. До появи нашої книги причинилися і деякі не-дрогобичани.

Розмовляючи з деякими дрогобичанами, які цікавилися працею Комітету та Редакції, пізнали ми, що найбільше напрацювалися при друкованні регіонального збірника про Дрогобицький повіт голова Головного Комітету Дрогобичан інж. В. Оседерчук, головний редактор д-р Лука Луців та технічний редактор д-р Василь М. Верган.

Четвертий з'їзд дрогобичан має вирішити, чи теперішній Комітет має продовжувати свою працю, чи розв'язатися, тому очікується поважної участи дрогобичан у тому з'їзді, щоб добре вирішити цю важливу справу.

Появилось 2-ге видання „Панорами найновішої літератури в УССР"

Мюнхен. — Видавництво „Сучасність" видало друге, перероблене і доповнене видання зразків сучасної української поезії, прози та критики в Українській ССР за редакцією Івана Кошелівця. Перше видання „Панорами" появилось десять років тому. Друге видання віддзеркалює зміни, які зайшли на полі літератури в Україні. У передмові до 2-го видання підкреслено, що за останнє десятиріччя „в українській літературі зайшли великі зміни на гірше. Послідовно здійснюється політика „злиття націй", що під машкарою інтернаціоналізму є не що інше, як русифікація, розрахована на знищення всіх національних культур, окрім російської. Українська література зазнала в цьому процесі особливо важких втрат". В книзі представлені 23 поети і письменники 105 творами і 8 літературних критиків-14 критичними есеями. З цьогорічних українських публікацій за межами України „Панорама новішої літератури в УССР" має особливе значення, бо вможливлює досить докладно познайомитися з ситуацією на літературному відтинку в Україні на сучасному етапі*).

Замовляти книжку можна на таку адресу: N. Pnytzkyj 875 West End Ave. Apt. 14 B New York, N. Y. 10025

---

*) Панорама найновішої літератури в УССР: поезія, проза, критика. 2-ге видання, перероблене і доповнене. Упорядкування, вступні статті і біографічні довідки Івана Кошелівця. Мюнхен, „Сучасність". 1974. 701 стор. Ціна 15.00 дол.

Інж. Михайло Кравців, учасник Визвольних Змагань, видатний діяч визвольного руху, помер у Торонті

Торонто. — Провід Організації Українських Націоналістів, Президія Світового Українського Визвольного Фронту і Головна Управа Ліги Визволення України інформують, що в середу, 28 серпня помер тут, після довгої недуги, на 88-му році життя св.п. інж. Михайло Кравців, сотник Української Галицької Армії й учасник Визвольних Змагань 1918-1920 рр., довголітній провідний член Націоналістичного Руху — Української Військової Організації та Організації Українських Націоналістів, член Ради Сеньйорів в липні 1941 року, член центральних керівних органів ОУН, в Канаді член керівних органів Ліги Визволення України та видавництва „Гомін України", видатний український політичний і громадський діяч, в'язень польських і німецьких тюрем та концентраційних таборів. Народжений 15-го лютого 1887 р. в селі Станькова, Калуського повіту в Західній Україні, Покійний між двома світовими війнами, працюючи інженером-землеміром в Стрию, був зокрема відомий і активний у Стрийщині. Осиротив дочок Дарію Ємець із сином та Марту Вараба'и з чоловіком інж. Мироном та дітьми, внуків з родинами, правнуків та дальшу родину. Похорон відбувся в суботу, 31-го серпня, з церкви св. Миколая на цвинтарі „Проспект" у Торонті.

Генерал Гейґ правдоподібно буде найменований на пост головнокомандувача НАТО

Вашингтон. — Достовірні джерела інформують, що президент Джералд Форд плянує найменувати генерала Александра Гейґа, молодшого, теперішнього шефа персоналу Білого Дому, на пост головнокомандувача збройними силами Організації Північно - Атлантійського Договору (НАТО) та головнокомандувачем американських збройних сил в Европі. Білий Дім відмовився коментувати цю справу, але один із високих державних службовців заявив, що Президент розглядає різні можливі пости для ген. Гейґа та що пост головнокомандувача НАТО є одним із них, але що наразі ген. Гейґ залишиться на пості шефа персоналу Білого Дому. Якщо ген. Гейґ справді буде найменований на пост головнокомандувача НАТО, то його мусять покликати до активної військової служби та привернути ранґу генерала з 4-ма зірками, з якої він зрезиґнував у серпні 1973-го року, коли перейняв пост в Білому Домі після Г. Р. Гальдемана, який зрезиґнував у зв'язку з Вотерґейтською аферою. Теперішнім головнокомандувачем збройних сил НАТО та американських військових частин в Европі є генерал Ендрю Ґудпестер. Деякі коментатори твердять, що президент Форд хоче призначити на всі важливі пости в Білому Домі своїх власних людей, тобто цілком змінити персонал, призначений ще колишнім президентом Ніксоном.

Федеральний уряд готовий збільшити дотації для місцевих урядів

Вашингтон. — Виступаючи на телебаченні в неділю, 1-го вересня, секретар праці Пітер Бреннен заявив, що його департамент готовий збільшити федеральні дотації для стейтових і міських урядів на встановлення масових публічних робіт, якщо крайовий рівень безробіття дійде до 7 відсотків. Сучасний рівень є 5.3 відсотка всієї робочої сили. Секретар П. Бреннен сказав, що додаткові дотації створили б приблизно 800,000 нових праць. Він повідомив, що президент Форд розглядає цю та інші пропозиції відносно допомоги стейтам і місцевостям.

Того самого дня, президент Форд, у заявів з нагоди Свята Праці, висловив похвалу для американських робітників, але також закликав їх збільшити продукцію, щоб обнизити ціни, та закликав їх також іншими способами допомогти в боротьбі проти інфляції. Президент підкреслив, що боротьба проти інфляції повинна бути спільним зусиллям усіх прошарів американського суспільства.

Натомість Джордж Міні, президент Американської Федерації Праці — Конґресу Індустріяльних Організацій, заявив, що американський робітник має право вимагати підвишки в заробітній платні, бо ціни зросли набагато більше, ніж платні.

Посадник Нюарку встановив поліційну годину

Нюарк, Н. Дж. — Після 3-денних заворушень серед порторіканських мешканців Нюарку, посадник Кеннет Ґібсон у вівторок, 3-го вересня встановив поліційну годину для осіб нижче 18-го року життя та заборонив будь-які демонстрації на вулицях міста. Поліційна година стосується дільниці Нюарку, заселеної переважно порторіканцями, і забороняє молодим людям виходити на вулиці між 10-ою годиною вечора та 6-ою год. ранку. Поліційна година та заборона вуличних демонстрацій мають на меті запобігти повторенню заворушень із 1967-го року, під час яких негритянські жителі Нюарку знищили велику частину цього міста.

Виглядає, що теперішнє заворушення серед порторіканського населення втихає, бо у вівторок вечером, 3-го вересня, було тільки кілька випадків вибиття вікон. Натомість в неділю та понеділок поліційні чинники були змушені силою розганяти групи порторіканців, які нападали на авта, крамниці та бешкетливо протестували коло міської ратуші, закидаючи поліції брутальну поведінку. Протягом цих двох днів кілька будинків, включно з католицьким відпочинковим центром і школою, були підпалені запальними бомбами. Заворушення почалося в неділю, 1-го вересня, під час порторіканського фестивалю, коли поліцаї, розшукуючи у парку за нелеґальними продавцями алькоголічних напитків та за газартними гравцями, мали нібито фізично поторбувати одну порторіканку та її дитину. Після цього групи порторіканців почали нападати на поліцаїв, вибивати шиби в автомобілях і підпалювати їх, а також демонструвати коло ратуші, вимагаючи усунення шефа поліції та покарання „брутальних поліцаїв".

ЩОДЕННИК ГОЛОДІВКИ В ПЕРМСЬКОМУ КОНЦЛАГЕРІ РОЗКРИВАЄ ЇЇ ЖАХІТТЯ

Вашингтон (УІС „Смолоскип"). — Як уже інформовано, повний драматизму щоденник голодівки в Пермському політичному концлагері — дістався на Захід. Голодівка, яка тривала від 12 травня до 12 червня, була виявом боротьби політичних в'язнів у СССР за свої права та проти сваволі і безправ'я та доказом солідарности людей різної національности.

Щоденник голодівки і заява київського психіятра Семена Глузмана появиться вкоротці в англійській мові у Видавництві „Смолоскип".

Нижче подаємо закінчення уривків зі щоденника голодівки, зокрема ті місця, які відносяться до українських політичних в'язнів і до сваволі концлагерної адміністрації.

22 травня, дев'ятий день голодівки, день . . . Масові заяви і протести в ЦК КПСС і прокуратуру СССР. Через скрайнє тяжкий стан здоров'я голодуючого в ШІЗО Балаханова — перше насильне годування . . .

Вечір: Появився в зоні начальник відділу нагляду за ГТУ Пермської прокуратури Матієвський (прізвище в рукописі — нечітке, ред.). З Матієвським говорять голодуючі в ШІЗО, згодом . . . і Глузман. Прокурор відмовляється признати незаконність поведінки адміністрації, старається отверезити „провідників" голодівки. Голодівка продовжується.

23 травня, одинадцятий день голодівки, день: З лікарні виписують недолічених хворих, згодом в лікарню ізолюють голодуючих. Ціль — підняти зону проти голодуючих. Ізоляція — в палатках голодуючі знаходяться поруч з хворими, дражнить запах і вид їжі.

Вечір: Насильне годування голодуючих в ШІЗО. З цього дня починають ставити їжу в камери ШІЗО. Ціль — зломити голодуючих знущанням . . .

24 травня, дванадцятий день голодівки . . . день: Перше насильне годування голодуючих в лікарні і насильне годування в ШІЗО. Зек Давиденко проголошує голодівку протесту, в передодень вийшов з лікарні (виразкова кровотеча жолудку).

25 травня, тринадцятий день голодівки, день: Насильне годування в лікарні і ШІЗО, вливається суміш молока, цукру, манної крупи і олії через гумовий зонд. Загальна вага денної порції — 800 грамів. Передбачених інструкцією яєць не дають...

26 травня, чотирнадцятий день голодівки, неділя . . . вечір: Різке падіння артеріяльного тиску у Глузмана (80 на 25), ниткоподібний пульс. Тиск у Калинця 80 на 40, у Хноха — 85 на 40.

27 травня, ранок: В невідомому напрямку відправляють етапом Буковського, зійти з голодівки відмовився...

День: Насильне годування голодуючих в ШІЗО і лікарні, садажують в ШІЗО голодуючого Давиденка на 7 днів.

28 травня, 16-ий день голодівки: В лікарню прийшов начальник лагеря майор Піменов. З ціллю тиску на голодуючих, наказав забрати електричну кухонку, позбавив голодуючих гарячої води. Зимну воду голодуючі пити не можуть, вимушено розпочати суху голодівку. В ШІЗО видано матрац голодуючому Давиденкові...

30 травня, вісімнадцятий день голодівки . . . вечір: Загостреність виразкової хвороби у Давиденка — сильні болі. В лікуванні відмовлено, тому що голодує . . .

31 травня, дев'ятнадцятий день голодівки, день: Стан Давиденка попередній, з голодівки не сходить. Товариші по камері з трудом добилися для нього мінімального лікування вітамінами...

2 червня, неділя, двадцять перший день голодівки, день: Через тяжкий стан голодуючих з дому викликаний лікар Ярукін. Глузманові, Афанасьєву і Чекаліну запропоновано зійти з голодівки . . .

3 червня, двадцять другий день голодівки, ранок: Голодуючих в ШІЗО і лікарні відвідує майор Котов і майор Піменов. Перші спроби адміністрації знайти компроміс, одначе без жадних гарантій конкретних заходів на припинення беззаконня. Піменов заявляє зекові Давиденкові: „Якщо б Пронюк негайно написав заяву заднім числом з 10 травня про надання йому побачення, я б йому відмовив, а на другій стороні того ж листа дозволив би йому довге побачення".

День: Насильне годування в ШІЗО. Гіпертонічна криза у Світличного, на вимогу товаришів сходить з го-

(Закінчення на стор. 3-ій)

Советська газета знову нападає на західні радіопередачі в Україну

Київ. — Російськомовна „Рабочая газета" з 22 серпня пише про „підривну" діяльність західніх радіостанцій, які надсилають передачі в Україну, мовляв, йдеться тут про „ідеологічну диверсію імперіялізму проти соціялістичного ладу". Газета твердить, що „дим займаються в „українських редакціях" західніх радіоцентрів завербовані чужоземними розвідками зрадники українського народу". Мета цих передач — „накинути українському слухачеві отруйні ідеї антикомунізму", а щоб досягнути таку ціль, редактори цих передач намагаються використовувати відповідні авторитети, які могли б переконати слухачів у достовірности їхньої антикомуністичної пропаганди.

Про цих „авторитетів" і йде мова в статті „Рабочой газети". За відомим совєтським стандартом починається цей список В. Винниченком і М. Грушевським — ідеологами і провідниками україн. буржуазного націоналізму", Д. Донцовим — „батьком українського фашизму", а далі вже йдуть різні сучасні антикомуністичні науковці і діячі. Особливу увагу звертає цим разом советська газета на проф. Володимира Кубійовича, а також на те, що „афішується ... діяльність Української Вільної Академії Наук, Українського Вільного Університету, Українського Історичного Товариства", у яких „об'єднані „вчені" зразка Кубійовича".

Газета пише, що „згадані установи існують з єдиною метою — додавати видимість авторитетности непризнаним авторитетам і їхнім „науковим працям". Справа в тому, як відзначає газета, відклик на ці установи знаходять відгук, що сприяє скріпленню позицій антикомуністичних сил.

Багато місця в статті відведено діяльності Верховного Архиєпископа Йосифа Сліпого, який „хоче встановити католицький патріярхат". Советська газета намагається дискредитувати його тим, що він у роки війни нібито співробітничав з німецькою владою і „благословив буржуазно - націоналістичних наємників на збройну боротьбу з Советською армією, на знищення совєтських патріотів".

Анатолій Левітін-Краснов одержав візу на виїзд з СССР

Москва. — Агенство Ройтерс інформує про те, що совєтський уряд погодився дати письменникові-дисидентові Анатолеві Левітіну-Краснову візу на виїзд до Ізраїля. Анатоль Левітін-Краснов належить до числа найвидатніших оборонців засади релігійної свободи в Совєтському Союзі. Він є членом Російської Православної Церкви і недавно звертався до папи Павла VI з закликом виступити в обороні релігійної свободи в СССР. Згідно з інформаціями приятелів Левітіна-Краснова, як подає Ройтерс, він виїде з СССР 12 вересня.

Китай заінтересований торговельними зв'язками з Бразилією

Ріо де Женейро. — Бразилійська преса повідомила, що в Бразилії побувала велика торговельна делеґація червоного Китаю на чолі з міністром торгівлі Чен Чіґ, яка привезла конкретні пропозиції уряду КНР щодо поширення торгівлі між обидвома країнами. Преса відмічує, що це перші офіційні відвідини китайських представників в Бразилії від 1964 р., коли то бразилійський уряд видав був китайських дипломатів за шпигунську діяльність в країні. Тепер говориться про відновлення дипломатичних відносин між Китаєм і Бразилією. При тому газети вказують на великі числом дипломатичні станиці СССР в Південній Америці і твердять, що мабуть поширені впливи Совєтського Союзу в цій частині світу змусили Китай змінити своє відношення до країн Південної Америки. Якщо б дійшло до підписання торговельних контрактів між Китаєм і Бразилією та іншими південно-американськими державами, це сильно послабило б вплив СССР й інших комуністичних держав — сателітів СССР. Говориться також про піднесення престижу ЗСА на цьому обшарі, коли йдеться про торгівлю.

Китай „На шляху беззаконности"

Москва. — Газета „Известия" з 27 серпня опублікувала статтю Г. Ніколаєва „На шляху беззаконности", присвячену критиці Совєтського Союзу щодо КНР до таєві. Г. Ніколаєв пише, що „маоїсти відкинули конституцію та інші закони КНР (Китайської Народної Республіки)", встановивши „режим особистої влади", яка спирається на „великоханський шавінізм" і стосує політику „топтання прав народу".

„Мао Тсе-тунг і його близькі прихильники безсоромно покористувались овочами китайської революції, використовуючи довірені їм народом великі права у своїх гегемоністських інтересах. Наполегливо проповідуючи „революційне насильство" відповідно до методів імператора Цинь Ші-хуана, здійсвячену комуністичному Китаї переслідування і репресії, організуючи безконечні кампанії „критики", перевірки відданости населення „ідеям Мао Тсе-тунга", безупинні чистки партійного і державного апарату, пекінські лідери втоптали в болото конституцію і інші основні законодавчі акти, прийняті після 1949 року" — пише Г. Ніколаєв. Свою статтю він закінчує такою заввагою: „Советський народ уважно слідкує за подіями і Китаю, зі співчуттям відноситься до трагедії китайського народу. Політика Совєтснюючи незчисленні політи бре відома. Вона ясно викладена у рішеннях XXIV з'їзду КПСС, виступах совєтських керівників".

ПОМЕР ПРЕМ'ЄР-МІНІСТЕР НОВОЇ ЗЕЛЯНДІЇ

Веллінгтон. — Тут ненадійно помер 31 серпня на 51 році життя новозеляндський прем'єр - міністер Норман Кирк. Причина смерти — хвороба серця. Н. Кирк став прем'єр - міністром в 1972 році, коли очолювана ним Партія праці здобула перемогу у виборах.

Український Громадський Комітет для оборони В. Мороза розгорнув діяльність у стейті Вісконсин

Милвокі, (Е. Л.) — У висліді заходів д-ра Теодора Трусевича і о. Івана Олексюка, при видатній допомозі місцевих Української Католицької і Православної Церков Відділ УККА та організації СУА, СУМА, ООЧСУ й українських комбатантів на початку серпня, зорганізовано у Милвокі Український Громадський Комітет Стейту Вісконсин для оборони Валентина Мороза. Комітет розвинув і частинно вже виконав велику й успішну дію для оборони Валентина Мороза. Вислано відповідні телеграми до Президента і державних секретарів ЗСА, всіх федеральних і стейтових сенаторів і конгресменів стейту Вісконсин і деяких з інших стейтів та визначних американських віровизнанених, політичних і громадсько-суспільних діячів з проханням, щоб вони офіційно виступили в обороні Валентина Мороза та всіх переслідуваних українських інтелектуалістів в Україні.

Телеграми й письменні звернення зробили уже добре й успішне діло. На руки д-ра Т. Трусевича напливають відповіді американських офіційних діячів з заявами, що вони розпочали відповідні заходи й дію в справі Валентина Мороза й усіх переслідуваних українських інтелектуалістів в Україні.

Громадський Комітет для оборони В. Мороза помістив у „Мілвокі Джорнал" з 20-го серпня односторінкову статтю, в якій з'ясовано долю В. Мороза і ситуацію в Україні.

Українське громадянство стейту Вісконсин співпрацює із Комітетом Оборони В. Мороза й дає щедрі грошові датки на покриття коштів Комітету. Д-рові Т. Трусевичеві, голові Комітету і його дружині пані Дороті, о. Іванові Олексюкові, місцевим Українським Організаціям і збірщикам грошевих датків і всім жертводавцям належиться признання і подяка за їх велику успішну працю і безкорисний труд у зорганізуванні і веденні праці Комітету Оборони В. Мороза в межах стейту Вісконсин.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc., 30 Montgomery St., Jersey City, N.J. 07303.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає

Передплата: на рік — $24.00, на пів року — $12.50, на 3 місяці — $6.50. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Неминучість розвалу СССР

З чотирьох проєкцій на тему можливого укладу міжнародних відносин на протязі найближчого п'ятидесятиріччя, а точніше до 2024 року, найдальше йдучою і для нас безумовно найцікавішою є проєкція, що її подав на сторінках журналу „Сатердей Рев'ю Ворлд" з 24 серпня Мілован Джілас. Порівнюючи його міркування та передбачення з такими співавторами як журналіст і професор політичних наук Еммет Джон Гютс, британський політик лорд Тревельян, японський професор міжнародних відносин Кей Вакайзумі, треба сказати, що один тільки Джілас поробив найстисліші висновки з дуже виразних тенденцій сучасної доби, яка є добою остаточної ліквідації імперії та суцільної перемоги національної ідеї. Очевидно, інші співавтори своєрідного симпозіюму: „Світовий атлас на 2024 рік" свідомі всіх цих процесів у сучасному світі, вони про ці процеси навіть пишуть, але цілком ясно, що всі вони далі перебувають у полоні ідей минулих років і не можуть погодитися з думкою, що перемога національної ідеї неминуче веде за собою падіння всіх без винятку, імперій, в тому також і совєтсько - російської.

Мілован Джілас розуміє небезпеку будь - яких передбачувань майбутнього, пишучи, що найбільшою небезпекою при цім є тенденція приймати „за реальність власні бажання і власні побоювання". Але основна засада, спираючись на яку М. Джілас розвиває свої думки, є правильна і вона допомогла йому уникнути цієї небезпеки. Ця засада якоюсь мірою передрішує погляд на світ, приймаючи, що ми є свідками „очевидного занепаду інтернаціональних ідеологій і відповідно до цього посилення національних ідеологій". Такий розвиток має рішальний вплив не тільки на політику і міжнародні відносини, а й на економіку, проєкти економічного співробітництва тощо. Це зокрема Джілас підкреслив, пишучи, що „економічна інтеграція розвиватиметься крок у крок зі скріплюванням національних ідентичностей".

Не дивуймося отже, тому, що при такому розумінні світових процесів Джілас зробив висновок про неминучість розвалу Совєтського Союзу і утворення на його руїнах незалежних національних держав. Згоджуючись у принципі з накресленою ним проєкцією розвиткових тенденцій у світі, не можна не погодитися з поробленими висновками. Що б не робили російські великодержавні шовіністи і націоналісти, як окреслює речників російської імперської ідеї Джілас їм не вдасться зберегти „на вічно" російської імперії. Не вдасться цього їм зробити і у найбільш обманливій формі квазі-союзу нібито „суверенних" національних республік.

В найкращому інтересі

Із Святом Праці в Америці офіційно закінчився вакаційний сезон і студенти та учні незабаром повернуться до науки. Велика більшість американських студентів і учнів вислухують виклади протягом 5-ох днів в тижні, а в суботу та неділю роблять домашні задачі, відпочивають, розважаються. Натомість наша українська молодь під час „вікендів" не тільки підготовляє шкільний матеріял на наступний тиждень, але їхні п'ятниці, суботи та неділі часто переповнені лекціями музики, балету, зайняттями в молодечих організаціях і школах українознавства.

Часто можна почути від наших школярів: „Чому не можу відпочивати в п'ятницю вечором, або поспати довше в суботу, а мушу йти до школи українознавства?" Такі запити чуємо переважно від наших молодших учнів, бо старші учні в більшості знають причини, чому вони повинні ходити до цих шкіл. Причин багато. Поминаємо так званий „національний обов'язок", бо ця фраза для нашої молоді мало значить. Не тому, що наші молоді люди національно несвідомі, а тому, що — як кожна молода людина — не люблять робити чогось з „обов'язку". Тому батьки, провідники молодечих організацій, наші часописи не повинні наголошувати „обов'язку", чи примушувати нашу молодь ходити до шкіл українознавства, а вказувати на ці особисті користі, які їм дасть така школа. Знання української мови відкриває молодій дівчині чи хлопцеві вікно до здобутків не тільки української культури, а також дає їм змогу пізнати культури інших слов'янських народів. Американець, який знає тільки одну англійську мову, такого доступу до культурних здобутків інших народів не має, хіба що тільки в перекладах, а, як відомо, переклади рідко коли дорівнюють оригіналам. Крім того, знаючи українську мову, студентові набагато легше вивчити будь-яку іншу слов'янську мову. А це може дуже пригодитися, особливо студентам, які плянують спеціялізуватися в славістиці, історії Східньої Европи тощо.

Варто також вказати на факт, що учень чи учениця, які закінчили школу українознавства та плинно володіють українською мовою, часто можуть за неї одержати кредити в коледжах і університетах. Таким чином, студенти інженерії, біології, хемії, передмедичних студій, або інших негуманістичних наук не мусять витрачувати час, два роки вивчаючи чужу мову, якої протягом такого короткого часу все одно не опанують, а можуть виповнити навчальні вимоги коледжів і університетів, одержуючи кредити з української мови.

Але, щоб наша молодь вповні скористала з років, проведених в школах українознавства, то управи цих шкіл повинні подбати про поліпшення цих „суботніх" шкіл. Це можна, наприклад, зробити виготовленням кращих підручників, застосуванням так званої звукозорової методи навчання, затрудненням вчителів, які обізнані з навчальними методами, до яких звикли наші учні в американських школах тощо. Деякі школи вже багато зробили в цьому напрямку, але інші мусять це зробити якнайшвидше, бо пересічність нашу молодь не задоволить.

Щодо батьків, то вони повинні заохочувати дітвору до навчання в школах українознавства, цікавитися їхнім поступом в науці, тісно співпрацювати з управою та вчительським складом цих шкіл. Батьки повинні подбати, щоб в цьому навчальному році кляси в школах українознавства були заповнені нашою молоддю. Це в найкращому інтересі цілої нашої громади, батьків, а особливо самої молоді.

В. Левенець

КРЕДИТИ — ГОЛОВНА ТУРБОТА МОСКВИ

Совєтська преса присвячує останнім часом багато місця економічним проблемам не тільки в СССР, але також у світі з наголошенням важности торговельних відносин західніх країн з Совєтським Союзом. Очевидно, торговельний обмін ЗСА-СССР користується першенством і залишається головною турботою совєтського керівництва. Газета „Молодь України" з 6-го серпня ц. р. помістила статтю Є. Ковальчука п. з. „Проблеми і перспективи економічного співробітництва", в якій автор намагається кинути жмут ніби то своїх власних думок на економічні відносини між ЗСА і СССР, але властивою його метою, здається, є переконати західні уряди і зацікавлені у торгівлі фірмо, що економічні відносини між СССР і західнім світом та пожвавлена виміна товарами може успішно розвиватися тільки у тому випадку, коли вони, тобто уряди і фірми, погодяться з думкою, що кредити є рушіями торгівлі і, що взаємне кредитування — це „закон сучасних міжнародних економічних відносин".

Автор робить спробу аналізувати при тому міжнародні відносини і, цитуючи Д. Рокефеллера, каже, що „добрі економічні зв'язки плідно впливають на політику". „Треба сказати — додає від себе Ковальчук — що радянсько-американські відносини важливі не тільки самі по собі, але, насамперед, як елемент подальшої нормалізації відносин між двома країнами та розрядки міжнародної напружености".

Окремо відмічує Ковальчук „радісний факт" збільшення товарообміну між ЗСА і СССР до 1,5 мільярдів долярів у 1973 р., що в порівнянні з 200 мільйонами в 1971 р. становить незаперечний поступ. „Але ця цифра може подвоїтися — каже він — уже найближчим часом при виконані контрактів, які були підписані останніми місяцями з понад 200 американськими компаніями".

В статті не без турботи вказується на відсутність прогресу в галузі економіки, що „значно затримує прийняття важливих політичних рішень і може згубно вплинути на розвиток процесу нормалізації". Вину за неуспіхи автор намагається зіпхнути на сенатора Г. Джексона, „військово-промисловий комплекс, сіоністське лоббі та профспілкових бюрократів — основних противників розрядки", які, мовляв, об'єднали свої зусилля і „ведуть ар'єргардні бої" у Конгресі, висуваючи все нові й нові вимоги, аж до втручання у внутрішні справи Совєтського Союзу включно, щоб тільки зупинити, або перешкодити нормальним торговельним зносинам між ЗСА і СССР. „Цим панам — каже Ковальчук — мабуть, ще раз треба пригадати про те, що політика Радянського Союзу, направлена на розвиток відносин з капіталістичними країнами, зокрема з ЗСА, є не тактичним ходом, чи там „модою дня", а принциповою лінією, яку визначив ще В. І. Ленін і яка розроблена у програмі миру XXIУ з'їзду ЦК КПСС".

Виговорившись до схочу про „дискримінаторів", лоббіїстів і інших „шкідників", Є. Ковальчук, після довгого, непереконливого і несуттєвого вступу, наблизився до основної теми його статті, про яку треба було йому говорити на самому початку, а саме — теми кредитів. „Серйозною проблемою — каже він — є також дискримінація СССР в галузі кредитів... У ділових колах ЗСА з погано прикритою досадою було стрінуто повідомлення про підписання у квітні місяці 1974 р. радянсько-японської угоди, за якою Японія надала СССР кредит у 1 мільярд 500 мільйонів долярів для розробки покладів кам'яного вугілля і родовищ газу на Сибірі і просторах Далекого Сходу". Переповівши це, Ковальчук вдається до психологічних прийомів, кажучи, що „досада ця зрозуміла: СССР вже не перший рік взаємовигідно користується французькими, італійськими, західньо-німецькими і японськими кредитами, американські ж бізнесмени опиняються у незвичній для себе ролі спостерігачів — і це в умовах гострих економічних труднощів, які охопили ЗСА!". Для утихомирення пересічного американця газета знайшла заспокоюючу пілюлю, — цитату з журналу американських фінансистів „Форчун", який подає, що 98 відсотків діячів американського бізнесу, до яких звертався кореспондент журналу, висловилися за „подальше розширення ділових контактів з СССР, а 62 відсотки з них вважають „торгівлю, технічне співробітництво, ділові зв'язки" важливим фактором міжнародного миру. Газета вказує також на користі і вигоди для американського платничого балянсу, скріплення вартости доляра, пом'якшення економічної кризи, „а спільна розробка природніх ресурсів СССР дозволить З'єдиненим Стейтам Америки вирватись із лабет енергетичних труднощів, а радянські замовлення забезпечать роботою десятки тисяч американців". Кінчає свою статтю Ковальчук „мирним рефреном" про вічний мир, розрядку міжнародної відпружености тощо.

Із повідомлень американської преси виходить, що Москва таки буде користати з низько-процентних кредитів. Але наівними залишаться бажання тих політичних керівників західніх держав, які вірять, що разом з уділенням високих позичок і продовжуванням політики відпруження наступить справжній мир у світі, чи принаймні, частинне розброєння і скорочення стратегічної зброї. Москва ніколи не погодиться на послаблення своєї мілітарної сили, яка є запорукою і основою існування єдиної в світі імперії, що поневолює цілий ряд свободолюбних народів. Придушення московською воєнною машиною повстань в Мадярщині, Чехо-Словаччині, східній Німеччині і робіт-

(Закінчення на стор. 3-ій)

ЕЛІЗЕЙСЬКІ ПОЛЯ ДЛЯ ПІШОХОДІВ...

Париж. — Хто може повірити у дійсність того, що подано в наголовку? Зокрема хтось з тих, хто бачив Елізейські Поля чи то увечорі „знизу", тобто з перспективи від Площі Згоди до Тріюмфального Луку, коли видно лише з одного боку чотири ряди червоних подвійних світел (автомашини, що їдуть до Етуаль), а з другого — чотири ряди білих очиць машин, що їдуть від Етуаль. Або хтось, хто бачив цю магістраль, гордість Парижу і вершок урбаністичного мистецтва минулого століття, з тераси Тріюмфальної Арки на Етуаль, коли вона виглядає, наче б величезний канал, покритий черепахами різних кольорів.

А проте це дійсність, яка тривала повних чотири дні від 15-го до 1-го серпня, ввесь „найдовший вікенд року", коли автомобільний рух був заборонений на Елізейських Полях, у місті Тюїльрі (Лювр), довкола Нотр-Дам та на деяких мостах. Здійснений проєкт Турінг - Клюбу викликав ентузіязм не так туристів, як любителів Парижу, отих „флянерів", що часом навмисне залишаються в Парижі саме в серпні, щоб спокійно походити по місті, не задихаючись від газу. Та це лише короткі дні найбільшого з а в мирання Парижу в половині серпня, коли остання хвиля відпустківців вже від'їхала, а липнева ще не приїхала. Інакше такий люксус спаралізував би зовсім місто.

Ця здійснена мрія пророків — повернення вулиці пішоходам одночасно викликала дискусії на дві теми: 1) що зробити, щоб обмежити автомобільний рух у центрі Парижу? 2) чи теперішня форма вакацій у Франції не являє собою легкого божевілля?

Проблема обмеження автомобільного руху в центрі міста, де птахи вже давно вигинули, а дерева вмирають тисячами, дискутується вже давно, бо властиво їхати автом в певних годинах — це страшна трата часу, а сьогодні щораз більше говориться про даремну витрату дорогого плинного палива. Але розв'язка цієї проблеми залежить від широкого пляну переставлення засобів загального транспорту на такі рейки, на яких він міг перевищити індивідуальний транспорт. А що міський транспорт до цього завдання ще не готовий, то дискусію годі поглибити, вона вмирає з однією статтю в часописі або з однією гутіркою в радіо.

Друга тема не сходить зі сторінок преси, хоч на брак подій у світі не можна нарікати і мови нема про „огірковий сезон". Найповажніші часописи присвятили цій проблемі свої передові, наче б проблему свіжо відкрито. В обличчі інфляції й загрози господарської кризи ця проблема стає в новому світлі.

Закордонному читачеві подамо до відома, що у Франції всі мають 4 тижні платних вакацій, а дехто й більше, і майже всі беруть їх у липні та серпні. А що до закону про вакації доходить природне право на вакації з родиною, а шкільний рік триває до кінця червня, а крім того всевладно панує мода обов'язково їхати над море і їхати треба тоді, коли погода найпевніша, то... практично вакації зводяться до цих двох місяців. Це змушує замикати не лише крамниці („коли мої клієнти їдуть, мушу їхати і я"), але й заводи. Таким чином на один місяць Франція зупиняє свою індустрію, що становить понад 8 від. втрати. Інші, сусідні, країни виходять з положення краще, навіть коли вакації такі ж довгі. У Німеччині, напр., шкільний рік у різних частинах країни кінчається не в тім самім дні, що дає змогу розкласти вакації, також люди, що не мають дітей у шкільному віці, дістають три дні більше відпустки, якщо їдуть поза т. зв. повним сезоном. У Франції до цього ніяк не може дійти.

Поза зупиненням виробництва (крім сільського господарства) такий спосіб вакацій доводить до неймовірного марнотратства у вкладах капіталу в готелярство. Є сьогодні сила силенна містечок і сіл, в яких на час вакацій населення зростає в десятеро. Воно б і нічого, але це значить, що численні готелі працюють лише два місяці. Щоб така інвестиція оплачувалася, ці готелі не сміють бути дешеві. Вакації являють непродуктивну витрату гроша і для самих вакаційників, не кажучи про народне господарство.

Навіть лікарі сьогодні починають дискутувати над цими проблемами. Хіба людина, що 11 місяців сидить у великому місті на своєму стільці, може відпочити, провівши один місяць у спеці на переповненій пляжі й у готелі, більше залюдненому як бюро чи завод? Якщо вона й виспиться, то хіба нервово відпружиться?

І тут з'являється питання: як взагалі змінити життя так, щоб людина відпочивала після праці постійно? І раптом Франція починає заздрити Канаді й навіть Америці, де в окремій хатині, у власному городчику людина може кожного дня відідхнути хоч дещо. У світлі цього „здобуток" чотирьох тижнів вакацій починає виглядати не таким важливим, як недосяжна мета розвантаження великих міст, щоб кожен поворот з праці давав хоч годину відпруження і відпочинку, дещо свіжішого, якщо не зовсім свіжого, повітря.

Читаючи усі ці дискусії, стає весело, коли пригадати, як українці в Торонті нарікають на погане повітря довкола Гай Парку, як кожен заморський турист заздрить паризянам, що вони спокійно сидять у кафейках, що крамниці замкнені в обідню пору (не всі) і тому подібне. Заздрити можна завжди, зокрема коли є щораз більше проблем не до розв'язання. Жаль тільки, що ніхто не думає, що це проблеми загального зросту добробуту. І слушно в одному листі до редакції хтось пише:

Ми впадаємо у розпач над масовими виїздами на вакації. Побиваємось, що наша молодь, а зокрема діти, нудиться на пляжах, бо нема досить човнів, вітрильників, клюбів їзди на конях, танцювальних заведень. А в Індії 4 мільйони загрожених голодом, у Банґля Деш — два мільйони, вмирає без води половина середньої Африки, четвертина населення Абісинії...

Ми б додали ще проблеми поневолених у СССР, рівень життя колгоспників, недолю сотень тисяч в'язнів і тоді усі вищенаведені проблеми можна б було з повним правом взяти в грубі лапки...

Та про це Париж не думає, не думають і люди на пляжах, хоч погода не дописсує. Міністер внутрішніх справ заявив на Блакитному побережжі, що Франція являє собою острів добробуту й спокою, і закликав утримати цей стан. І правдоподібно цей справжній добробут і відносний спокій буде втриманий. „Гаряча осінь", якої так боїться дехто, не загрожує надто поважними подіями. Буде невдоволення, але при сьогоднішньому соціяльному укладі, коли існують збірні домови з робітництвом у різних галузях промисловости, коли господарська система вміє реґулювати різні приливи й відпливи в економіці, будуть напруження, але не буде ніякої катастрофи.

30 мільйонів тих, що виїздили на вакації, повернуться додому, пожуряться над витратами, над зростом цін на зимовий одяг і опалення, над зростом коштів утримання і... пристосуються та почнуть думати про... черґові вакації. Цим Париж подібний до Ріо де Жанейро: мільйони людей живуть тут від вакацій до вакацій у своїх мріях, як у Ріо від карнавалу до карнавалу.

Т. Дж.

Людмила Мойсеєва

ТІНЬ „КОМСОМОЛЬСЬКИХ ПРОЖЕКТОРИСТІВ"

В статті „Обережно, зерно!" власного кореспондента „Молоді України" з 21-го липня є перестoрога для порушників заготовок зерна — недбайливих перевізників, які розсипають зерно по дорогах, везучи його до „заґот - пунктів". „Тільки-но ми виїхали.. на шлях..., як на узбіччі дороги помітили жовті стрічки хліба. Це те зерно, яке не довезли до державних засіків", — пише дописувач. Його обурює відповідь одного з хліборобів, „що хліб вродив добре, вистачить його і пташкам і людям", бо, вираховує він, коли „втратиш два колоски на квадратному метрі, — згубив пуд зерна на гектарі". Щоб цьому запобігти, він радить притягнути до відповідальности винуватців, назвати їх по імені, більш рішуче боротися, накласти на них грошову кару, бо помічено, — продовжує він свою аритметику, — що якщо „на одному квадратному метрі водій губить 18 зернин, то на кілометрі втрати становлять 1 кілограм і сто грамів хліба".

Очевидно, берегтися від непотрібних втрат корисно і ніхто в тім не буде добачувати чогось від'ємного, але заклик дописувача повернутися до практики попередніх років, коли піонерські загони і гурти школярів виганялося у поле збирати колоски і коли „комсомольські прожектористи о б л асти практикували к і л ь цевий контроль за зберіганням і перевезення зерна від поля до державних засіків", вимагає пояснення і уточнення, бо ж непоінформований читач може і не знати, хто були ці комсомольські „прожектористи" і що вони робили?

У вірші шестидесятника Василя Симоненка „Злодій" вони „Дядька затримали чи впіймали дядька в сільраду експортували дядька повчали й докоряли: — Як вам, дядьку, не ай-я-яй? Красти на полі свій урожай?"

Українського хлібороба заарештували за те, що він „збирав колоски" для своїх голодних дітей? А ще раніше, в часи колективізації комсомольські „прожектористи шукали по селянських хатах „злісно захованого від держави" хліба, що ним приречені могли б себе прохарчувати до нового урожаю, а Москва і Сталін дали наказ в 1933-ім: „убити селян на Україні" (свідчення Василя Гросмана у його книзі „Все тече"). Дальше йдучи, в часи лихозвісної „продразвьорстки" періоду т. зв. воєнного комунізму такі комсомольські прожектористи „вимітали червоною мітлою" зерно по засіках хліборобів, які той хліб власне вирощували і для себе й для тих же комсомольців.

Сумної пам'яти „прожектористів" нема чого викликати з примарного минулого, бо навіть окупант, здається, зрозумів істину Данте - Солженіцина про дев'ять кругів пекла, і про перший круг, коли „високі настриги з овець бувають там, де овець добре доглядається". („В круге первом" А Солженіцина). Щоб хліба було досить і державі і людям, і пташкам — поменше „комсомольських прожектористів" треба наставляти над українським селянством, яке годує хлібом окупанта, а сам для себе часто змушений красти й „два колоски" зі свого поля.

„КИЇВ" У КЕТСКІЛЬСЬКИХ ГОРАХ

Репортаж Леоніда Полтави

2

Щоб дати змогу молоді ознайомитися й краще пізнавати організоване молодече українське життя в Америці, команда „Одумівки" вже не раз запрошувала на відвідини пластунів, а цього літа — сумівців із Оселі СУМА в Елленвіллі, з чого діти й молодь були дуже задоволені, тим більше, що відбулися спортові змагання. Також юнацтво ОДУМ-у влітку відвідує інші молодечі табори, і це вже увійшло в традицію і буде далі плекатися й розвиватися, щоб виробити серед української молоді почуття „спільного плеча".

— Яка програма дня в таборі?

— О пів до восьмої пробуджуємо всіх, маємо досить сильну сирену, — розповідає Лідія Китаста, енергійна, рухлива пані, яка опікується таборянами з любов'ю й відповідальністю матері. — Група хлопців і група дівчат, спершу мають на площі руханку, далі йдуть вмиватися, потім відбувається збірка і ми йдемо підіймати прапори під спів Одумівського гимну (слова І. Багряного, музика М. Фоменка) і молитви. Після сніданку розпочинається навчання по групах: спершу молодші мають навчання на бандурі, потім старші, потім найстарші, а в цей же час відбуваються інші виклади на Курсах українознавства. По обіді старші вправляються на бандурах, а молодші йдуть переважно купатися. О 5:30 — вечеря, після чого — відпочинок і потім спортові гри, розваги, прогулянки. О 8-й годині вечора знову збірка, спускаємо прапори України, Америки й Одумівський. Перед 10:30 співаємо „Ніч вже йде" і таборяни йдуть спати. Щодня відбувається інспекція чистоти в бараках, діти привчаються до самообслуги, а це їм ще не раз пригодиться в житті.

Потім розпитую розмовця про попереднього команданта табору і довідуюсь, що — інженер Юрій Іхтіаров народився в Таврії. Його батько — болгарського походження, тому й таке прізвище. Він виростав на Донбасі. Живе з родиною у Філядельфії, за фахом — інженер-механік, багато працює і жертвує „для загального добра", кажучи словами Михайла Коцюбинського. Працює вже 18 років у фірмі „ЕфЕмСі". Його дружина Раїса також закінчила студії, вона фармацевт; мають двох дітей — Юлю і Юрія, які все літо проводять на таборі, бо де ж може бути безпечніше й краще? Інженер Іхтіаров є членом ОДУМ-у з 1952 року, був членом і головою Управи, тепер він є референтом Юнацтва в Головній Раді Старших Виховників і головою Таборової Комісії при ЦК ОДУМ-у під керівництвом д-ра Юрія Криволапа. Центральний Комітет контролює ОДУМ на всіх континентах, тобто в Америці, Канаді, Німеччині і Англії. Одумівський табір є також у Міннеаполісі, а інженер Юрій Іхтіаров відповідає за все таборування Одумівців на цьому континенті, отже і в Канаді.

Надзвичайно цікавим співрозмовцем виявився обдарований бандурист Петро Іванович Китастий із Детройту. З вигляду йому, чорнявому, заледве 30, хоча срібнуваті скроні говорять про трохи більший вік, і тому називаю його „сорокрічною молодою людиною". Він вже вдруге провадить літній кобзарський курс: перший — минулого року біля Торонта, другий — цього року, тут біля Акорду. У Канаді мав 18 учнів, а тут — 35, бо кілька юнаків і дівчат з Курсів українознавства заповзялися вивчитися й собі гри на бандурі. Тому не вистачає інструментів, доводиться „комбінувати". Як добре було б, коли б хтось із наших заможних людей закупив хоч одну бандуру для цього щорічного курсу на „Одумівці"!

— Мене дуже радує моральна й естетична підготова цих дітей. Вони приїхали сюди з готовістю і завзяттям щиро поліпшити свою гру на бандурі, — більшість вчиться вдома, — і ми маємо справді добрі наслідки, хоч і як мало часу. Теоретичних викладів даю мало. Грати на бандурі викладами не навчиш, — стверджує Петро Китастий, лагідно усміхаючись. Та коли переходить до розповіді про практичні успіхи окремих курсантів, про ролю бандури-кобзи в житті нашого народу, про завдання й ролю Капелі Бандуристів ім. Т. Г. Шевченка в Америці, про завдання та ролю української спільноти і її певний моральний обов'язок щодо Капелі, — на його обличчі помітна турбота, заникає усмішка і ось-ось з'явиться хмарка журби, — я стараюся виплекати серед молоденьких бандуристів почуття ансамблю. Одна квітка квітника не творить. Почуття ансамблю потрібне нам і не тільки в кобзарстві, а у всьому, та ще особливо за кордоном.

Петро Китастий народився на Полтавщині. Під час голоду 1933 року батьки втікали, переїздили з місця на місце, і нарешті опинилися в Києві. Там у 1937 році було засновано першу Дитячу Капелю Бандуристів під керівництвом Барташевського, якого потім скоро усунули. До тієї капелі й потрапив малий Петрусь і там дістав фаховий вишкіл. Коли під час Другої світової війни у Києві постала Капеля Бандуристів ім. Т. Г. Шевченка, Петрові Китастому було вже 14 років і німці хотіли вивезти його на примусову працю-каторгу „остарбейтерів". Але Капеля не дала! Хлопець так добре грав і співав, виступаючи навіть як соліст, що йому видали відповідальну посвідку і німці подалися геть...

— А вся дальша історія мого життя, — історія радісна й сумна. Про Капелю і її історію добре написав Улас Самчук, але немає фондів, щоб видати ту книжку...

— Чи Ви могли б вижити в Америці, серед одного мільйона українців і їх нащадків, із бандурою?

(Продовження буде)

...ЩОДЕННИК ГОЛОДІВКИ...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

лодівки, переведений в лікарню...

4 червня ,двадцять третій день голодівки, ранок: Оперуповноважений КГБ капітан Утиров і співробітник оперчастини лагеря лейтенант Рогозов пробують шантажувати Глузмана фіктивним рапортом. Глузман відмовляється від дальших розмов.

День: Вперше на дванадцятий день голодівки: початок годування в ШІЗО Давиденка.

5 червня, двадцять четвертий день голодівки: Полк. Шабадин викликає Пронюка на розмову. Зміст розмови — погрози, спроби шантажу, запевнення, що методи роботи адміністрації лагеря не зміняться і в майбутньому.

День: Масові заяви в прокуратуру РСФСР про продовження беззаконня в лагері і зокрема про погрози Шабадіна...

Вечір: З лагеря ВС 389/36 в лікарню перевезли зека Силка, стан скрайнє тяжкий, гостра серцево-судинна недостача, гостра непрохідність кишечника. Прийняття в лікарню свідомо здержане з режимно-оперативними міркуваннями, перевезений звичайною тюремною машиною вибоїстою дорогою...

6 червня, двадцять п'ятий день голодівки, ранок: Помер зек Силка (не зроблено оперативного втручання).

День: Голодуючі з лікарні переведені в ШІЗО — камери неогрівані, сирі, оправка в парашу, прохід — одна година. Насильне годування всіх голодуючих.

10 червня, двадцять дев'ятий день голодівки: Біля 4-години вранці в лікарні поповнив самоубійство (повісився) зек Опанасенко із лагеря 36. Він залишив записку слідуючого змісту: „Нема більше сил терпіти, будьте прокляті, гади!" Йому залишалося ще три роки з 25.

Ранок: Через небажання адміністрації перестати протизаконні методи роботи, через її дії, а в тому і наглядницьких інстанцій — 9 зеків (в тому й ті, які зійшли з голодівки згідно з медичними показниками) проголошують голодівку протесту, серед них — Пронюк). Масові заяви в совєтський Червоний Хрест.

11 червня, тридцятий день голодівки: Загальне припинення голодівки в зв'язку із закінченням наміченого реченця.

Так закінчився перший етап боротьби зеків (в'язнів) за встановлення законности в лагері ВС 389/35. В одноденній голодівці брали участь 25-річники і хворі. В період від 12 травня до 12 червня відправлено понад 200 заяв і протестів в різні совєтські і партійні інстанції. В той період різко погіршився наплив кореспонденції на адресу зеків і перед тим скупої.

В більшості заяв зеки вказували, що причиною нинішної ситуації в зоні явилося не лише одне позбавлення побачення зека Пронюка, а систематичне, цинічне топтання адміністрацією вимог закону і нормативних розпорядків, небажання вартових інстанцій звернути увагу на порушення елементарних людських прав, а позбавлення побачення Пронюкові лише переповнило чашу терпіння.

13 червня: Голодуючі виписані з лікарні на місця їх ізоляції в ШІЗО. Дієта назначена на 4 дні, дієта полягала в тому, що на обід давали кусок сала, тушену кислу капусту, капусняк, непротерту їжу.

14 червня: Блювота у Альтмана, Захарченка, Глузмана, Немозімова, Калинця, сильні болі жолудка.

15 червня: Заступник начальника колонії по політичній частині: „Голодуйте скільки хочете, дієти не буде". Мішенер начальникові санчастини: „Якщо не буде дана дієта бувшим голодуючим і неподана необхідна медична допомога, голодівка відновиться.

19 червня: В тяжкому стані Захарченко, приміщують в лікарні.

20 червня: Представники прокуратури РСФСР Ритов і МВД СССР підполковник Анастасов викликають на розмову учасників голодівки. Анастасов до Антонюка: „Є інший спосіб одержати переписку. Нехай ваша дружина підійде до сусідки і та напише лист по російськи". Антонюк відмовляється продовжувати з ним розмову і направляє жалобу на шовінізм Анастасова в ЦК КПСС. Жалоба пролежала невідправленою до 2 липня (12 днів).

21 червня: Прокурор Ритов вислухує заявив учасників голодівки і обіцяє дати відповідь. В іншому кабінеті підполковник Анастасов підтверджує, що адміністрація права у своїх діях, а голодівка протизаконна...

2 червня: Позбавлення продуктів харчування на місяць Євген Пришляк, переведений з лікарні 36-ої зони в 35-ту зону після двох смертних випадків, які мали там місце (Силко і Опанасенко).

23 червня ,неділя: Лейтенат Кузнецов погрожує Іванові Кандибі покарання за те, що він не вийшов на недільник.

24 червня: Глузман і Мішенер позбавлені ларька і посилок (за ношення тапочок і відмову виконати глумливий наказ ДПНК). Постійні придирки до Антонюка (брехливі рапорти).

25 червня: В ночі прапорщик забороняє засудженому Давиденкові брати лікарство (за рецептою лікаря — вітаміни). Виготовлені брехливі рапорти на бувших голодуючих і покарані забороною ларька Дашне і Личак.

27 червня: Газета „Известия" ч. 148 (17 786), „Остров тюрма" (ЮАР): „Навіть найменше невиконання „розпорядку" строго карається: одиночною камерою на кілька місяців, позбавлення їди, заборонено писати листи або відмовою побачення з рідними".

4 липня:... Глузмана і Мішенера заставляють працювати над будовою лагерної тюрми. Відмовляються: „Від роботи не відмовляємося, але тюрму будувати не будемо..." ... Увечорі саджають на 5 днів в ШІЗО Глузмана і три дні Балаханова (Бувший співробітник ООН).

14 серпня: День пам'яти свавілля на Уралі — Микитюк, Куртіс, Кібертос, Силко, Опанасенко.

На цьому щоденник голодівки уривається.

Четвертий Український Фестиваль у Детройті

Дня 23-го жовтня 1973 р. відбулася нарада церковних, культурно-громадських і харитативних організацій, на якій уділено абсолюторію уступаючій Екзекутиві Українського Фестивального Комітету і вибрано нову Екзекутиву і Контрольну комісію. До Екзекутиви ввійшли: Євген Перецький — голова, Емілія Запорожець і Василь Колодчин — заступники голови, Франц Липецький — секретар, Евгенія Хома — фін. референтка, Марія Градовська — програмовий рефент, Михайло Віхорек — референт реклями і інформації, Анастазія Волкер — координаційна референтка і Орися Каралаш-Волошин — референтка показу ноші, а до Контрольної комісії: Зенон Василькевич, Ярослав Кривий і Стефан Щуровський. Комітет відбув 7 нарад, а Екзекутива 5 засідань, на яких до найменших подробиць накреслено плян переведення Фестивалю.

Дня 17-го липня 1974 р. п'ятьособове жюрі вибрало з-поміж з 22-ох кандидаток 4 княжни і королеву Українського Фестивалю в особі сімнадцятирічної Світляни Кот, яка добре володіє українською мовою і разом з батьками є парафіянкою української православної катедри св. Покрови у Савдфільді.

Успіх імпрези залежить від доброї підготови і відповідної реклями. І саме завдяки тим чинникам три попередні українські фестивалі здобули собі й серед неукраїнців славу, доказом чого є факт, що багато з них запитували, коли відбудеться наш Фестиваль, бо вони хочуть на ньому бути задля його кольориту і різноманітности; цьогорічний Фестиваль був добре розреклямований в радіо і місцевій англомовній пресі.

У середу 31 липня „Детройт Нюз" на сторінці 4 Д вмістив на тлі експонатів українського мистецтва велику світлину, на якій Ярослава Сена пояснює Олені Гришко, як твориться керамічне мистецтво. Побіч світлини кореспондентка названого щоденника, Марія Е. Кирбі, у досить довгому репортажі описала історію українського мистецтва і подала прізвища її творців в Детройті. Крім п-і Сени видніли прізвища п-ні О. Гришко, Лева Мазяка (різьба і інкрустовані речі), Соні Гулик (писанки) і Олени Індіяно (вишивки), підкреслюючи, що пані Сена за свою кераміку здобула нагороди на виставках мистецтва в Чикаґо, Ню Йорку і Детройті.

У четвер „Детройт Нюз", на другій сторінці, вмістив велику світлину королеви Українського Фестивалю, Світляни Кот, а в п'ятницю вранці Маруся Бек і Анастазія Волкер на 7-му руолі телевізійної сіті Ей Бі Сі переводили інтерв'ю, в якому пояснювали історію і творчість українського мистецтва і з'ясовували ситуацію в Україні.

У п'ятницю 2-го серпня, від ранку до 5-ої години по полудні на фестивальній площі розставлювано кіоски, декоровано їх, інстальовано гучномовці і прикрашувано естраду. О годині 5-ій пройшла буря з громами, але тривала коротко. Наближалася 6-та година і відкриття Фестивалю. Фестивальна площа над рікою Детройт освітлена сотками різнокольорових електричних лямпочок. При вході великий напис: „Велком ту Юкрейніен Фестивал". Естрада вдекорована соняшниками з тризубом по середині. На переді естради український національний і американський прапори. При вулиці і над рікою приміщені, дещо віддалені від себе, 38 кіосків. За ними 14 кіосків чи будок не-українців т. зв. „рендорс", в яких виставлена на продаж різна всячина і з яких Фестивальний комітет черпає поважний дохід. В кіосках розкладали своє добро на продаж і показ (українське мистецтво) 7 церковних і 15 світських організацій і установ. Деякі з них займають по 2 і 3 кіоски. Всі наші кіоски, згідно з поясненнями, прикрашені різними орнаментами і витворюють гарне враження. На більшості з них повівають синьо-жовті прапорчики. Є кіоски з українськими стравами, з пивом, вином і гарячими напитками та з українським мистецтвом. Найкращий з них великий кіоск Окружної Ради СУА, в якому виставлене різнородне українське мистецтво. На одній з його зовнішніх стін напис; „Вітайте", а біля нього кілька синьо-жовтих прапорів. В інформаційному кіоску роздають програмку Фестивалю і брошурки про Україну. На обгортці однієї з них тризуб, напис: „Міт Юкрейніен" і карта етнографічних українських земель з більшими містами, включно з Перемишлем, на обгортці іншої брошурки напис: „Фектс ебавт Юкрейн енд гер пипел" і „Правд ту бі Юкрейніен — Прав ту бі Амерікен" з тризубом і картою України на останній сторінці. В одному кіоску причеплені до стіни портрети Мороза, Шухевича і Караванського. Шкода, що не подано їхніх прізвищ і причини ув'язнення.

Шоста година по полудні. На естраді зайняли місце члени Екзекутиви Фестивального Комітету, представники міської адміністрації і важливіших міських установ. Перед естрадою — море глядачів. Василіянин о. Бер-

(Закінчення на стор. 4-ій)

Протягом серпня ціни на харчові продукти знову зросли

Вашингтон. — Департамент сільського господарства поінформував, що протягом серпня ціни на харчові продукти зросли на 4.5 відсотка. Таким чином, в кінці минулого місяця ціни на харчові продукти були на 14 відсотків вищі, ніж в кінці серпня 1973-го року. Ці підвишки були до великої міри спричинені недавньою посухою в середньо-західніх стейтах, яка дуже зменшила сподіваний урожай кукурудзи. Як відомо, кукурудза є головним кормом для свиней та курей, а до меншої міри також для рогатої худоби. Департамент сільського господарства повідомив, що в кінці 1974-го року ціни на харчові продукти будуть правдоподібно на 15 відсотків вищі, ніж в кінці м. року.

Москва протестує проти відкриття західньонімецького екологічного бюра

Москва. — Газета „Правда" з 3 вересня опублікувала інформацію з Берліну про те, що там західнонімецький уряд відкрив екологічне бюро для вивчення оточення, порушуючи цим самим договір, підписаний в 1971 році між ЗСА, Великобританією, Францією та СССР. Згідно з твердженням „Правди", відкриття такого бюра викликує оправдані „серйозні турботи і затривоження веред демократичного суспільства у світі". Засаднично, нововідкрите екологічне бюро у Західньому Берліні має за завдання вивчати шляхи охорони природи і природного оточення людини в загальному. У совєтській інтерпретації таке бюро є виявом намагання Західньої Німеччини зберегти свою контролю над Західнім Берліном.

КРЕДИТИ — ГОЛОВНА ТУРБОТА МОСКВИ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

ничих заворушень у Познані, а перед тим подібних заворушень в Україні доводить, як дуже потребує Кремль сильної і модерно озброєної армії. Мрійникам слід би думати також і про китайсько-московський конфлікт, що не дозволяє Совєтському Союзові виконати обіцянки, дані свого часу представникам ЗСА. Тому, як відомо, всі розброєневі конференції кінчаються з правила неуспіхом. Позатим, у Вашингтоні представники Пентогону прекрасно здають собі справу, що СССР ніколи не переконували аргументи миру, мирні заходи, а тільки сила. І коли Москва йде на говорення, то все з надією в майбутньому обдурити і перехитрити супротивну сторону.

Краще обізнані з цим комплексом питань політики Заходу знають, що так звана „мирна політика" СССР — це тільки тимчасова димова заслона, чи, як пише квітневе число „Комуніста України", це „Ленінські принципи зовнішньої політики СССР". У ленінському розумінні мирне співіснування є „специфічною формою клясової боротьби. Втілення в життя цього принципу покликане створити найбільш сприятливі умови для зміцнення позиції соціялізму, для революційної визвольної боротьби у всьому світі". Отже, перекладаючи сказане на людську мову, політика співіснування має зміцнити імперіялістичні позиції Москви у світі.

Замість квітів на свіжу могилу

бл. п. інж. Івана Вінтоняка

зложили:

1) на ФОНД БУДОВИ НОВОЇ ЦЕРКВИ СВ. ЮРА в НЮ ЙОРКУ, Н. Й.:
по 100.00 дол. — пані Віра Купшір з родиною;
по 25.00 дол. — Наталія і Михайло Клецорі, Ліда й Олесь Клецорі та Богдана й інж. Петро Гаврилюки з Монтреалю, Канада.
2) на ПАТРІЯРШИЙ ФОНД „ЦЕРКВА В ПОТРЕБІ":
по 20.00 дол. — Володимир і Ольга Кобзярі;
по 10.00 дол. — Едвард і Марія Козаки, інж. Роман і Омеляна Рогожі, Люба Волинець, д-р Ярослав і Ліда Ляшевичі, д-р Олександра Ярош, Слава і д-р Ірена Гребеняк, д-р Богдан і Марія Макарушки, інж. Петро і Ніна Писецькі, Остап й Іванна Гарасовські;
по 5.00 дол. — ред. Іван Керницький, мгр Юрій і Вільгельміна Єхи, Микола Понеділок, Богдан Стефанович, Ірена Сигалів, о. Володимир Жолкевич, Олена Блавацька, Мирон і Мирослав Сірі, Антін і Ольга Пахолки, Іванна Савицька, Ірена Мриц, мгр Омелян і Христина Мацілинські, Альфред і Юстина Козаки, Ярема й Христина Козаки;
по 2.00 дол. — панство Баландюки.
3) на ПОТРЕБИ УВАН:
по 10.00 дол. — інж. Іван і Ірена Жуковські, д-р Борис і Марія Ржепецькі;
по 5.00 дол. — інж. Роман Кобрин.
4) на УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ:
по 10.00 дол. — мгр Ольга Калина;
по 5.00 дол. — ред. Іван Кедрин-Рудницький.
5) на ПОТРЕБИ СТУДІЮЮЧОЇ МОЛОДІ в БРАЗИЛІЇ:
по 10.00 дол. — Роман і Ярослава Клюфаси, Люба Мосевич і інж. Орест і Ксеня Клюфаси.
6) на РАДІОМОВЛЕННЯ ОТЦІВ ВАСИЛІЯН в НЮ ЙОРКУ:
пані Віра Купшір з родиною зложила 10.00 доларів.

З великим смутком повідомляємо Родину, Приятелів і Знайомих, що дня 31-го серпня 1974 року в Ню Йорку, відійшов у Вічність на 76-му році життя Найдорожчий МУЖ

бл. п. ЮРІЙ ЛІБОВИЧ

народжений в селі Глідно, повіт Березів.

До Америки прибув 1920 року, був активним членом 361-го Відділу УНС „Дністер", де сповняв обов'язок хоружого.

ПАНАХИДИ будуть відправлені в четвер, 5-го і п'ятницю, 6-го вересня, о год. 8-ій веч. в похоронному заведенню Яреми при 129 Е. 7-ій вулиці в Ню Йорку.

ПОХОРОН — в суботу, 7-го вересня 1974 р. о год. 8:30 рано з того ж заведення. ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА о год. 9:30, в церкві св. Юра.

Тлінні Останки будуть похоронені на цвинтарі Кальварія.

Глибоким горем прибита —
дружина ВАРВАРА
та ближча і дальша Родина в Америці і Україні

Ділимося сумною вісткою з Рідними, Приятелями тут і в Україні, що в вівторок, 6-го серпня 1974 року, несподівано відійшов у Вічність на 53-му році життя, Найдорожчий МУЖ, БАТЬКО та кол. вояк 1 УД УНА

св. п. ВОЛОДИМИР БУДАС-БАЛДИС

ПАРАСТАС був відправлений в середу, 7-го серпня 1974 р. вечером, в похоронному заведенні.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися 8 серпня 1974 р. рано в укр. кат. церкві св. Архистр. Михаїла в Гартфорді, Конн., а опісля на український католицький цвинтар в Гластенбері, Конн.

Покійний народився 22 липня 1922 р. в Мозолівці, пов. Підгайці. Був вірним сином свого народу і укр. кат. церкви, членом Станиці Б-ва кол. Вояків 1 УД УНА, хору „Діброва", місцевого Відділу УККА, Пластприяту і інших місцевих організацій, взірцевим вояком, добрим громадянином нашої громади та милої і лагідної вдачі.

Залишив горем прибиту Дружину, сина Ореста, доню Ренату, ближчу і дальшу Родину в Україні.

Хай чужа, але привітна земля буде Тобі легкою дорогий Побратиме наш.

ВІЧНА ТОБІ ПАМ'ЯТЬ!

ПОБРАТИМИ
СТАНИЦІ Б-ВА КОЛ. ВОЯКІВ 1 УД УНА
в Гартфорді, Конн.

В пам'ять мого одинокого СИНА

бл. п. Данила Ґураля

в другу болючу річницю Його смерти складаю 10.00 дол. на фонд „Свободи".

Батько — ТЕОДОР ҐУРАЛЬ

В VI-ту БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ НЕВІДЖАЛУВАНОЇ ВТРАТИ нашої Найлюбішої ДОНІ

бл. п. ЛЯРИСИ ЦЕЛЕВИЧ

буде відправлена

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА З ПАНАХИДОЮ

у п'ятницю, дня 6-го вересня 1974 року, о год. 7:45 рано

в церкві СВЯТИХ ВОЛОДИМИРА й ОЛЬГИ в ЧИКАГО, Ілл.

До участи в якій запрошують —

УЛЯНА ЦЕЛЕВИЧ і АНДРІЙ СТЕЦЮКИ, батьки

Четвертий Український Фестиваль у Детройті

(Закінчення зі стор. 3-ої)

нард Панчук відкриває Фестиваль. Американський гимн відспівує баритон Роман Терлецький. Молитву по-англійськи відмовляє о. декан монс. Михайло Бохневич. Голова Фестивального Комітету вітає публіку і відчитує письмо від губернатора Мичигену, Милликена. О. Панчук представляє публіці гостей і членів президії Фестивального комітету. Деякі з гостей забирають слово. Між ними є також колишній посадник Детройту, Грибс з дружиною. В короткому слові висказує радість бути на нашому Фестивалі, який своєю культурою припав йому до серця. Наступає коронація королеви Фестивалю, яку в приявності зголошених кандидаток, в українській ноші, переводить Орися Каралаш-Волошин. Молитву по-українськи відчитує о. прот. Нестор Столярчук, парох української православної катедри св. Покрови. Відкриття кінчається українським національним гимном, який співає Роман Терлецький при фортепіяновому супроводі Ольги Соловій.

Розвагова програма почалася о год. 7.15 бравурним виступом на естраду, в прекрасних народних строях, ансамблю українських народних танців „Гомін України" під вмілим проводом Йоанни фон Драгінда-Кульчицької — привітанням публіки хлібом і сіллю. Після закінчення танцю однією групою, на естраду виходить інша група зі своїм танцем, танцює окремо кілька груп, а прикінці всі групи разом (біля сто осіб) виводять комбінацію українських народних танців. Ці групи показувалися своїми танцями також перед закінченням програми. Крім них у розваговій програмі брали участь: Жіночий квартет „Соняшники" під кер. Марії Позьвяк, Лідія Княгиницька з народними піснями при власному супроводі на гітарі, Тріо — Анна Томяк (меццо-сопрано), Ярема Цісарук (баритон) і чоловік Анни Томяк — Іван як акомпаньятор на гармонії. Перших двоє відспівали кілька жартівливих українських пісень. Молоді хористи при церкві св. Михаїла в Дірборні під керівництвом і при фортепіяновому супроводі Ольги Соловій, відспівали з відповідними рухами низку жартівливих і кілька модерних церковних пісень. Після другого виступу згаданого танцювального ансамблю „Гомін України" до півночі приграввала до танцю група музикантів під назвою „Щасливі українці" під проводом Р. Литвинюка.

В суботу 3-го серпня, крім груп, які виступали в п'ятницю, розвагову програму, яка почалася о год. 1.30, виповнили: молоді танцюристи при церкві св. Марії під проводом Г. Притули, жіночий ансамбль бандуристок СУМА „Орлик" під керівництвом Петра Потапенка, ансамбль бандуристів при церкві Божої Матері Неустаючої Помочі в Дірборні Гайтс під керівництвом Мері Рибак, соліст — баритон Роман Терлецький, мандолінова оркестра „Кобзар" під керівництвом К. Милса з участю співачки Христини Липецької, яка відспівала три пісні, між ними „Гандзю". Новістю був виступ в ролі гуцула Михайла Миронюка в асисті своєї замужньої дочки, Анни Томяк і її чоловіка Івана. Метою Миронюка було показати публіці справжню ношу гуцула. Вдягнений у жовті, постоли, вибиті „бакунтом" (імітація срібла), в червоні „холошні" (штани) і в білий „киптар", обшитий чорною смужкою, в „крисаню" чорного кольору, обшиту різнокольоровими волічковими шнурками і прикрашену з правого боку „косицею" (імітація пір'я пави), оперезаний широким поясом, вибитим „бакунтом", з ясночервоним чересом та з люлькою в устах — відіграв на сопілці в'язанку мелодій, а саме: мелодію пісні Олекси Довбуша та пісень „Верховино", „Дощик" і „Кину кужіль на полицю". Публіка захоплювалася так його гуцульською ношею як і грою на сопілці, а фотографи робили знімки. Після закінчення розвагової програми вище згадана мандолінова оркестра приграввала публіці до танцю аж до півночі.

У неділю 4-го серпня, програма почалася о год. 1-ій і в ній, крім деяких виконавців попередніх двох днів, включно з ансамблем українських народних танців „Гомін України", брали участь: молоді бандуристи Ондуські під керівництвом В. Яворського, хор ОДУМ „Фіялки" під дириґуванням П. Китастого, і юні бандуристи Української Православної Ліґи теж під орудою П. Китастого. В суботу і в неділю відбувся показ української клясичної і народної ноші з коментарями Орисі Каралаш-Волошин.

Слово „фестиваль" латинського походження від прикметників фестіваль — фестіве, які, між іншим, означають постний або радісний періодичний сезон розваги специфічного характеру. Колись, як розвивалося християнство, влаштовувано постні фестивалі з релігійною тематикою, згодом розвинулися вони у вокальні й музичні фестивалі для добірної публіки, практиковані по сьогодні. Теперішні наші фестивалі можна назвати популярними, бо вони призначені для розваги ширшої публіки і для популяризації культурних здобутків даної етнічної групи. Завваги, що виконавцями на цих популярних фестивалях повинні бути дібрані окремою комісією знавців кваліфіковані мистецькі сили, є помилкові, бо ніяка етнічна група не має їх так багато, щоб виповнити ними триденну програму. Не зважаючи на перелетні дощі, на площі публіка облягала кіоски, подивляла красу українського мистецтва, зокрема в кіоску Окружної Ради СУА, споживала смачні українські страви, цікавилася українськими проблемами, а ті, що люблять заглядати до чарки, вистоювали при кіосках з гарячими напитками, вином та пивом, щоб засобитися у веселий настрій. За чистоту на площі відповідав гурток молоді, який добре справлявся із своєю функцією.

До нас приступила старша жінка зі сином і зі зворушенням розказувала, що довідалася про Український Фестиваль з англомовної преси. І хоча ані вона, ані її син з високою освітою не володіють українською мовою, бо живуть далеко від Детройту, де немає українців, вони почуваються українцями, люблять українські пісні й приїхали до Детройту, щоб перебути на Українському Фестивалі і між своїми відсвіжити пам'ять про своє українське походження. Ця припадкова зустріч доказує, що українці люблять своє і горнуться до своїх, і що наші популярні фестивалі, на організування яких витрачуємо багато часу і енергії, виконують велику й корисну роботу. Очевидно, що при такій широкій і різноманітній програмі траплялися певні недотягнення і малозначні помилки, але в цілості Фестиваль увінчався великим моральним і матеріяльним успіхом.

Франц Липецький

Архипенко в Музеї Модерного Мистецтва

Ню Йорк. — На другому поверсі Музею Модерного Мистецтва в Ню Йорку при 53-ій вулиці у відділі скульптури виставлено, поруч з видатними американськими й европейськими скульпторами - модерністами, невеликого розміру бронзову скульптуру Олександра Архипенка під назвою „Боксування". Вона являє собою неправильної форми чотирикутник, сплетений з чотирьох масивних ліній — ніг і рук боксерів. Цю скульптуру О. Архипенко створив ще в 1914 році, вона й нині вражає сміливістю розв'язки теми. Під скульптурою подано підпис: „Олександер Архипенко, американський скульптор, народився в Україні, 1887 - 1964 рр., до Америки прибув у 1923 році, назву — „Боксування", подарувала невідома особа в 1966 році". Музей Модерного Мистецтва в Ню Йорку був заснований у 1929 році з метою „допомогти публіці розуміти, втішатися і використовувати мистецтво нашого часу.

У Мистецькій Ґалерії у Вашінґтоні, Д.К., виставлено великого розміру бронзову скульптуру українського майстра-модерніста „Жінка, яка розчісує волосся".

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

СУБОТА, 7-го ВЕРЕСНЯ 1974 р.

БРУКЛИН, Н. Й. Квартальні збори Т-ва ім. Б. Хмельницького 158 Відд. о год. 2 по пол. в залі Укр. Нар. Дому при 216 Гренд вул. Проситься вирівняти залеглі вкладки і відібрати дивідендові чеки. — П. Польний, предс., М. Кіт. рек. секр.

НЕДІЛЯ, 8-го ВЕРЕСНЯ 1974 р.

КЛІВЛЕНД, Огайо. Місячні збори Б-ва св. ап. Петра і Павла Відд. 102 о год. 11:30 рано, зараз по Сл. Божій в параф. залі церкви св. Йосафата, 5720 Стейт Рд., Парма, Огайо. — І. Попович, предс., І. Жгута, кас., М. Бобечко, секр.

ДЕТРОЙТ, Міш. Місячні збори Т-ва ім. І. Мазепи 183 Відд. о год. 1:30 по пол. в УНДомі при вул. Мартин 4655. Проситься вирівняти залеглі вкладки та відібрати дивідендові чеки. — Управа.

СИРАКЮЗИ, Н. Й. Місячні збори Т-ва Укр. Січ 39-ий Відд. о год. 2-ій по пол. у відділовому бюрі УНДому. На порядку: організаційні справи в приєднюванню нових членів, Чл. вкладки можна вплачувати в суботу від 6-9 веч., в неділю від 1-2 год. по пол. — Управа.

МОНЕСЕН, Па. Місячні збори 338 Відд. о год. 1-ій по пол. в укр. залі на 2-ій вул., 213 Скунмекер Аве. Проситься чл. прибути і вирівняти вкладки. — П. Янковський, пред., М. Куць, секр.

ТАРЗАН, Ч. 7170. Приятелі вибираються до Луанди

Що тепер, Тарзане?

Попереше, ми поїдемо до Луанди... Розглянемося та прислухаємося! Чи ти заприязнений з якимсь публічним службовцем?

Так! Знаю суддю Бранда. Це визначний юрист, який вів багато судових розправ, зв'язаних з браконьєрством...

Добре! Він нам може бути дуже корисний!

То берімось зразу за діло, Тарзане!.. Чим скоріше, тим ліпше!.. Що ж, ні?

Вирушаємо до Луанди, партнере! Може нам і не пощастить знищити цієї злочинної банди, але поки закінчимо своє діло, то напевно дещо послабимо її!